

I. rész
idő és kovács

A VILÁGSÓLYOM SZEME

(December és január között, két év közötti pillanatban, már nem idén, még nem jövőben, még nem idén, már nem tavaly.)

Az itt következő szövegek nem versek: annál kevesebbek is, többek is. Formájuk: egyenlő szótagszámú sorokba tördelt próza. Tökéletlenségük nem szándékolt, a szerző hozzánemértéséből fakad.

A KÉRDÉS

kint – érzed-e – mintha sóhaj vagy lehelet
inogna ég s föld közt mint a lélek

nézd ablakok

I
ÚJÉVBEN

Új év nyílt föl látod az utakon
az utak tetején nagy hóbivalyok
vágatnak végig nyomukban zsvajog
a fagy sistereg és a kutakon

a bölcs kútmélyeken megállt a jég
s biztosan most a kút jegére fagyott
a tükörkép is amit a hold hagyott
a templomkert kútjában; a nagy ég

üres volt s a kútban mégis ott lapult
a hold mása fénygömb kissé belapult –
a vén víz magában felejtette

képét (s kék árnyakat) néztük ragyogott
s a rózsát amit adtam szórakozott
kezed boldog kezed elejtette

hat

II HÁROM MEDVE DÖRMÖGÖTT

**Mottó : Eszünkbe, szívünkbe nyílik
befeleg az űr, a végtelen**

Kék árnyak sora – s hol a télbe tellett
idő? a kékes hófelhővé váltott
idő hol van hol? vagy úgy kiválott
a dolgokból mint holtból a lehetet?

Igen, már csak a kék árnyak maradtak?
Lefolyt az idő az álom mögött
hallgató kútba mindig dörögött
három árnymedve ottan: – s mézet adtak

pedig ők vigyáztak a kútfedőre,
álomalatti kútnak három őre –
ide szállok le az emlékezet

alá a hidegbe néha s túl fagyos
találkozunk ott vagy te is félsz nagyon
nagyon szorítja kezem két kezéd

III
MIÉRT FÉLSZ MÉG MINDIG AZ ŐSZTŐL?
MONDJAM EL: LÁTTAM ŐT TÉLEN IS

Az ősz ott üldögél víz széle mellett
lába elé rózsából garmadát
rakott előbb felét majd harmadát
elégetgeti szép lassan; és kellett

piszkálnia folyvást hisz oly kialvó – –
tőle félsz ? megsimítlak *mint meleg*
hóföldek fölött átfutó szelek
mély sóhajából hó alatt az alvó

zöld mentamezők, úgy megsimítalak
csak ennyit érzel hisz elringattalak
én kedves hányszor hunyd le már de szép

a szemed mint az Úrvacsora-ostyán
csillogó hús borcsepp a zöld borostyán
– hogy kárba vész a szó a szép beszéd – –

SZAKADT PAPÍR A LAPOK KÖZÖTT

szív
veszt el
terem ben
ólmot öntünk
bál zaj szilveszter
kor két p sszekoccan
é csendül
jd csend ül
lélek se moccan
 olyan a tiszta rím
 tatam, tiram-tarim
ütemez

IV
A SZOMORÚSÁG A CSUTAKON

A szomorúság is egy csutakon
ingatja fejét téli napra kiült
a nagyszemű bánat nézi a kihült
 eget néz minket is ül csupaszon

s didereg. Látja: az ég üvegét
jégvirág futotta be mint a sárkány
elsötétült s keskeny világos párkány
csak szélén maradt: a hegy süvegét

– abroncs a fehér hordót – körbejárja – –
– úgy elöntött porhanyó havak árja
mindent – picike lámpa lengeti

zöld fényét a kertben most úgy cikázik
a hó körötte hogy cikázhat fázik
a tél is önmagát melengeti.

A SZAKADT PAPÍR MÁSIK OLDALA
(Odüsszeia, XI. ének; ford. Devecseri Gábor)

- 20 a kost meg a párját
vittük
- 26 körbe italt is töltöttek valamennyi halottnak,
tejfel mézet előbb, azután édes boritalt is
- 35 fogtam az állatokat, nyakuk elmetszettem azonnal,
folyt feketén a gödörbe a vér, gyülekeztek az
elhunyt
holtak lelkei mély Ereboszból, sűrű csapatban
- 95 Menj a gödörtől már és vond el a jóhegyű kardot,
hadd ízleljem a vért
- 98 Ivott a sötétlő
vérből

V
SZŐLŐHEGY

Ott voltunk mi az őszi kóstolón
eljönnek ide mind tódulnak egyre
s mikor már félig este dőlt a hegyre
sok fáklya ég nagy hajjal füstölön

hegy oldalában – mind ide gyűltek
s lobog az öröm valamint a lángok
minket is hívtak játsszunk ispilángot
s ó nagyléptű tánc egybevegyültek

mind a nagy örömben s Újbor Komához
dalolni hívtak jönni lakomához
hívtak őszi napon a szabadban

jóhegyű kések alá vén kost tolni
őszi nap mikor mentek bort kóstolni
sokan a hegyre sűrű csapatban

VI FÖLFOGNI?

Mirajtunk volt a szüreti koszorú
irigyeltek is („szép pár”); hogy csahol
ó az irigység! szüreten ahol
mint sikoltó szürke arc gyors köszörű

fényesíti a jóhegyű kés élet
– kost megölni annyi csak mint pókot –
vért kóstol az árny s az élő csókot
mást-mást: ki élet ízét ki halálét –

Nézd a részegség ők ők hogy mulatnak
hogyan nincs már bennem nyoma ámulatnak
akad, ki józanságban visszavisz?

ők ők akik vért isznak egykor ugyan-
csak ha majd akad ak- ha akad ugyan
Odüsszeusz derék Odüsszeusz

VII

MONDJÁK: FÖLFOGNI AZ ELMÚLÁST

(Az ősz a szőlőhegyen csak mi láttuk)

De azóta a lélek oly szomorú
azóta hogy a két-füle-szétáll
emberkét láttuk félsz te – bár *sétál*
csak ő míg kis tehenei homorú

ég alatt keserű füveket rágnak –
– mint vizek alatti füst forgácsa
szemedben oly áramló forgása
a csiszolt szikrájú szomorúságnak –

mert ott volt az ősz: ujjnyi rőtszakállú
emberke fuvolával hegyes állú
nem látja senki őt de köpenye

mindent befed – s jár ő mint lámpagyújtó
levéltől levélig ég szörnyű gyújtó
ég kezében kis lámpakoponya

VIII
A HARAG NAPJAI

Míg az elme himbálja fontolón
nevedet az álomalatti kútban
mint öreg szél a templomkerti útban
a lámpát mint sosem volt hintalón

holt gyermek árnya inog nesztelen –
himbálja *neved* kicsi zöld világgal
égő lámpa tölcséres zöld virággal
benőtt lámpa – az elme – hasztalan

himbálja lassúdan – s a bocsánatot;
addig a lent motoszkáló bánatot
az (ön)vád tükörré oldja melyen

arcod elmerült fénnel beporozza
kis lámpa s a zöldet megsokszorozza
szemedben s a könnyet is a mélyén

IX

Jaj mi lesz velünk, ha itt az éjszaka?
Az éj amelyből többet nem kelünk
kedvesem jaj akkor mi lesz? szemünk
zöldje úgy megtörik? mint az északi

üres tereken egyedül ballagó
agancsos a végtelen estében
ha elbotlik utolszor s estében
megdől az agancsa hegyén billegő

zöld szilánk megdől meginog s az ürbe
röppen: az utolsó szikra a görbe
északi fényből megmaradt szilánk –

szemünk fénye: mi s lelkünk eltávozik
a nagy hidegbe – így? s mivé változik
szemünkből a zöldszínű játszi láng?

X
SZÍVED MEGNYUGSZIK MAJD,

majd megnyugszik (éj a hold időszak,
szíved szobáit megtölti fénye
s megtelik tested ékes edénye
oly könnyűvé, – és úgy érzed megszakad

meleg szíved, a hold puha, olvadó
fényével telt szíved); és megnyugszik
a félés benned: hamvába nyugszik
a pirosnak tüze is az alvadó

vércseppen; s úgy örülök, hogy fellelem
szemedben az immár alvó félelem
füstje helyén a rám figyelmező

csillogást – – öröklét lehelete kint
öröklét simítását érzed-e mint
futó kék szeleket mentamező

XIII

A mindigleni éjben ragyogunk mert
ott leszünk mi épp a dolgok héján
s utazunk majd egyetlen karóján
a Héjnak s járjuk úgy majd mi nem-ismert

szeletét a Héjnak az áthatatlan
soha be nem járt sima végtelen
pályákat mint az ős üvegtelen
számlap nélküli óra láthatatlan

mutatójának örök hegye, hiszed?
hinned kell benne: szépséged átviszed
áthozod oda is és mindenek

lelke mi leszünk a dolgok héjának
holdja; s halk esői az űr mélyének
finom fényporral úgy behintenek –

XIV

Hold leszünk, s mert örök lesz az éjjel,
sötét lesz: minden héj alatt ott lakik
a sötét, mert gyűjtik apró valakik
a héjak alá mindig, s a héjjal

maguk is betakarják – s bár semmi
nem lesz majd, csak az árnymedvék rohannak:
*nem lenni is csak egy alakja annak,
amit, bár nincs, úgy neveznek, lenni.*

S rájövünk, mikor a kezed megtalálom:
a kútban vagyunk megint, lent az álom
alatt, fölöttünk álom s felette

az álom fölötti világ, amelyben
álltunk egyszer a kútszélen, s a mélyben
a Hold ült: az idő ott feledte –

XV
DE IMMORTALITATE AMORIS

Új év nyílt föl látod az utakon
Kék árnyak sora s hol a télbe tellett
Az ősz: ott üldögél víz széle mellett
A szomorúság is egy csutakon.

Ott voltunk mi az őszi kóston
Mirajtunk volt a szüreti koszorú
De azóta a lélek oly szomorú
Míg az elme himbálja fontolón:

Jaj, mi lesz velünk, ha itt az éjszaka, –
Majd megnyugszik: *ÉJ A HOLD IDŐSZAKA*
S megmaradunk mi együtt az éjjel

Oly örökön, mit halandó nem ismert:
A mindigleni éjben ragyogunk mert
Hold leszünk s mert örök lesz az éjjel.

Becsukódott mostan az év akár az óriási kagyló
hang nélkül
zárult össze mögöttünk roppant szája éles peremű
szája hogy
kiléptünk belőle az utolsó percben
ám megtart egyszer majd az év
benne maradunk örökre mi ketten megőriz
minket az idő

*

(Boldog Újévet hát neked kedves, mostan, hogy
tizennyolc év kusza rengetegéből kiléptünk
kézenfogva az új év nagy tereire, egyformák
vagyunk, egyidősek is mi ketten; látom magunkat
amott a szikrázó vizek mellett, az év közepén,
átlátszó arany rögökkel dobál minket a Nap,
szétporlanak rajtunk: két gyermek, haszon-
talanok, – egyformán s egyidősen,
tizenkilenc te, én egy híján húsz)

A TALAJPÁPA

Mint törött s rongyos szótagok
olykor én is föl-fölbukom
sóbánya-tárnák torkain
mikor majd ez lesz otthonom:
gránit takarók ércszögek
gyűrődő vizek fűrtjei
kaolin húsa halfehér
csúszkáló homokfellegek
a kürt csövén kiütve dér
meggörbülve elszórva lent
a feltámadás kürtjei
mint négyberobbant szótagok
én is majd néha fölbukom.

Vacogni nem fogok kivarr
engem a só mint Stendhal ágát
úgy járom majd mint csont-ikon
a csenddel bélelt kő világát.

Déli órákban hol járok majd az mutatja:
elsápad úgy a fal fölöttem mintha fázna
kő-arcán mintha napfolt hullna át
kőmélyi Nap sugárzó ellen-árnya
várja sohasem jövő hajnalát
lent bolygó tüskés égitestfej-árva.

*Mert annak a sorsa telt be rajta
ki az örök szerelmet akarta.*

huszonkettő